

JEDNOŚĆ NARODOWA

Nr. 29

Białystok, dnia 12 lipca 1945

Rok II

Powiedziano im – dość

Jeszcze jedno ogniwo w lancu zwycięstwa demokracji nad reakcją! Emigracyjny rząd w Londynie przestał istnieć. Nareszcie nastąpiło to, czego oczekiwali kraj i demokracja zagraniczna. Nie społiwali się Raczkiewicze, Sosnkowscy, po zadaniu kleski hitleryzmu, że tak szybko podzielą jego los.

Opuszczeni przez wszystko co zdrowe w narodzie, znaleźli się za drzwiami życia społeczno-politycznego, które płynie obecnie tak silnym prądem sprawiedliwości społecznej.

Naród polski zakończył chłubnie zasadniczy etap w walce z Targowicą. Już nie będzie więcej reakcji w stanie zawazyć na losach narodu, skomentowanego wokół Rządu Jedności Narodowej. Raczkiewicze, Kwapińscy, rozbici, znajdują się poza zasięgiem narodu polskiego. Szukają przystani u międzynarodowej faszystowsko-hitlerowskiej, otoczonej niechęcią narodów angielskiego, francuskiego, amerykańskiego, a przedewszystkim własnego. Niesławnej pamięci Londyn uż dawno przestał być w naszym życiu decydującą siłą. Utrzymywał się przy życiu dzięki ostatnim wpływom pozostałym z dawnego panowania sanacji nad narodem, nie mówiąc o szturlingach płynących ze skarbu angielskiego.

Smierć biologiczna też nie następuje od razu. Wielokrotnie, nawet tygodni po śmierci organizmu rosną jeszcze żaby, które tuba p. Pragiera ostrzelała dla wywołania trzeciej wojny.

Straszliwe lata okupacji hitlerowskiej i bohaterka walka z nią daly możliwość poznania oblicza partii politycznych i rządów nie tylko na podstawie głoszonych, ale również rzeczywistych przepisów. Na tej płaszczyźnie stoczyły się ze sobą ideologie, stanowiska polityczne przemawiające mocnym językiem przekonującozym językiem czynów i podejmujących to bycie lub nie być narodowi.

Zwycięstwo pochodziło z armii sojuszniczych z Armią Czerwoną na czele, przy dużym udziale Wojska Polskiego, rozbijając ognisko hitleryzmu, uderzyły w międzynarodową reakcję.

Działalność sztumującym polską reakcję Radzieckich, Litpopów, Wierbińskich, była reformą rola, likwidacja karteli demokratyzacja Wojska Polskiego i aparatu państwowego, demokratyczne rady ludowe, robotników, chłopów, inteligencji pracujących.

Naród wkraczał za granicą już odważnie i z jasną zasadniczo pytaniami, co leży w jego interesie: Polska, niezwykła demokracja, sprawiedliwość społeczna bez obstrukcji, wszczęcieli karteli, czy też Sanacyjno-ościerska, obyczajno-kapitalistyczna.

Polska ludowa – to spełnione marzenia robotników, chłopów najlepszych, najbardziej przywódców i uczestników powstań narodowych, to Polska w rodzinie narodów mających pokój Zw. Radz., Jugosławii, Czechosłowacji, Francji, Anglia, St. Zi. Ameryki. Rząd reakcji, to fałsz, bankructwo, zdrada narodowa, to Polska w szeregu państw reakcyjnych, Hiszpanii, Argentyny itp.

W walce z emigracyjnym rządem londyńskim nie byliśmy odosobnieni. I w tym wypadku nam pomógł Zw. Radz. przez ujawnienie jego zdradzieckiego oblicza w procesie okulickich.

Pomogły nam narody – amerykański, francuski i angielski, które

to wypowiedziawszy walkę własnej reakcji, nie chciały tolerować reakcji polskiej paszportującej na ich cele, usiłującą mieć przyjazne stosunki między sojusznikami.

My naród postępowy, naród wolnościowy, nie jesteśmy sami. W tem nasza siła.

Nie wolno nam zapominać, że reakcja międzynarodowa i polska są pobite ale nie unicestwione, że należy je dobić.

Walka nasza z reakcją trwa. Czułość z naszej strony musi być ujęta i skuteczna, bo wielorakie są metody wroga.

Wraz z likwidacją emigracyjnego rządu londyńskiego musi nastąpić przy pomocy całego narodu położenie

nie kresu dewersyjnym bandyckim aktom terroru, wrogim podszeptom przeciwko jedności narodu, przeciwko naszemu najwierniejszemu sojusznikowi Zw. Radz., przeciwko wyższej pracy nad odbudową, przeciwko osadnictwu na Ziemiach Zachodnich. Nie liczymy na samoznajęcie ich, nie trącisz, nie upadnie.

Każdy Polak potrafię faszystowskich reakcjonistów, dzieciobójców, sabotażystów, tak jak na to zasługują, jak agentów hitlerowskich.

Najlepszą odpowiedzią z naszej strony będzie wzmożenie zgodnego wysiłku dla – odbudowy kraju, osadnictwa Ziemi Zachodnich i podniesienia poziomu kultury.

S. L.

Leningrad w rok po blokadzie

Przed rokiem w przeddzień ofensywy armii frontu leningradzkiego fabryki i miasta znajdowały się na linii frontu. Wiele pomysłowości i sprytu trzeba było zużyć, by odpowiednio zamaskować je przed bacznym obserwatorami nieprzyjacielskimi.

Sto minut trwał przygotowujący ogień artyleryjski. Przez sto minut na Leningradem szalały potężne fale powietrza.

Jakże się udusiłytem – wspomina pewien inżynier, gdy na naszym podwórzu fabrycznym runęła ściana z dykty, służąca nam jako zamaskowanie zrozumiałem, iż są to minuty, w których front cecha się od Leningradu. Miałem takie uczucie, że otwarty stojące szerokie wrót, przez które akacja życie, że już tutto rumie mar dżelicy nas od kraju, że jutro zapożyczymy olbrzymią wrażliwą zapalną pracę.

A Leningrad przygotował się do dnia, przygotował się jeszcze wówczas, gdy Niemcy ostrzeliwali przystanki tramwajowe, gdy szrapniele zgrzytyły po dachach. Wzdłuż waskiego korytarza – poprz. z Słiszeburg – przekradał się po ciąg pasażerski kryjąc się w momu nocy a w Leningradzie już szykowne rezerwy dla fabryk, dla przyszłej odbudowy zniszczonego miasta.

Na wiosnę 1944 r. ku już ujrzeniu pierwsze zapowiedzi odradzającego się życia. A w roku 1945 Leningrad znów mając swą znaną powszechnie umiejętności zwiększenie tempo.

Oto kilka lektur dobrannie charakteryzujących zmiany wyrządzone przez Niemców. W okresie blokady uęglu kompletnemu zniszczeniu trzy miliony metrów kwadratowych przeszłości mieszkańców miasta. Dwa miliony metrów kwadratowych wymagało zremontowania. Każda fabryka była placówką obronną i każdą złożyła ofiarę w tej gigantycznej

walce. Z odznaką złotą pieczęcią reakcji – wojskownik zakończyło zwycięską bitwę u swych murów. A miasto – pracownik odnalazło w sobie niesporzytą moc by rozpoczęć olbrzymią pracę twórczą, zaledwie zakończyła się trzydziestomiesięczna bitwa.

W marcu 1944 roku rząd radziecki zaakceptował plan odbudowy – przemysłu wytwórczego Leningradu. I oto już jesienią rozpoczęły swą pracę zakłady Kirowski, Iwerski, Bolszewicki, lekarska fabryka im. Stalina fabryka im. Lenina i inne. Nazwy ich niejednokrotnie rozbierają się w okresie „pięciolatek” jako w spółtowarzach potęgi wytwórczej państwa radzieckiego. Zakłady leningradzkie daly swoje oczyszczanie pierwsze tysiące traktorów, pierwszy bluming, pierwsze lasowozy, przedвесie ęciotysięczną turbinę, najbardziej przyjazne warsztaty i magazyny dla Dniepru i Uralu, dla Kuzbasu i Komsomolska dla stocznego metra. Cały kraj zakłady leningradzkie obdarzyły odbudową swojej pracy.

I oto znów zakłady leningradu rozpoczęły swą służbę dla państwa. U schyłku 1944 roku tysiące warsztatów oddano do użytku: uruchomiono sześćset przedsięwzięcia tysięcy metrów kwaterowych przestrzeni wytwórczej.

Początki niemalekie zniszczyły Dubrowska elektrownię, znajdująca się na prawym brzegu Newy. Przez dłuższe miesiące, pod runami gmanu szebywała olbrzymia turbina poważnie uszkodzona. Po zakończeniu blokady Leningradu, turbiny wydobyto i dostarczono do fabryki im. Stalina. Na rawę poręczono ten uzechowi, który ją stworzył. Kilkuty fabryki sigły jeszcze nie miały doczynienia z podobną „spacjentką”, a rany turbina miała poważne. jednak zgodne wysiłki i planowa praca inżynierów, mistrów

i robotników dały pozytywny wynik turbinę uzdrawiono!

Slady wielu ran miasta już zostały zatarte. Co raz mniej widzimy domów, zeszepionych pociskami. Jako w spomnienie o niedawno minionej przeszłości, odkryujemy gdzie – niegdzie napisy na murach, ostrzegające przednich, iż właśnie ta strona ulicy jest szczególnie niebezpieczna podczas obstrzału. Jeszcze nie wszystkie piętra domów są zaopatrzone w wodę, nie wszystkie linie tramwajowe są uruchomione, są też ulice gdzie niewiele spotyka się przednii. Ale zato w każdym domu już jest elektryczność i cisie jest przestrzegana zasada, by zasoba energetyki przewyższały zapotrzebowanie fabryk i gospodarstw mieszkaliennych.

Praca mieszkańców Leningradu sprawiła, że miasto odzyskało już 800 000 metrów kwadratowych mieszkaliennych przestrzeni.

W najbardziej utrudnionym okresie oblężenia myślano o przyszłości – szkolno-miejsko przyszłych budowniczych turbin, lecz również zastępy restauratorów zniszczonych domów. Leningradczycy pragnęli, by spadek Rossego i Rastelliego, Zacharowa i Woronieckiego – Pałac Zimowy i Admiralicja, Ermitaż i Pałac Mikołajowski zachowywał nadal swoje klasyczne piękno. W tym celu w Pałacu Pionierów (jeszcze w okresie blokady) otwarto szkołę artystyczną restauracji gospodarstw. Po upływie roku widzimy już przy pracy zastępy młodych odnowicieli, z energią i pieczęcią wiadomością restaurujących i ponownie klasycznej architektury.

Leningrad, który w zaciętej walce z najedzącą, obronił swój honor i wolność, żyje obecnie pod znakiem radości i twórczej pracy. Praca ta jest poświęcona odbudowie wielkiego miasta, miasta – wojownika miasta – zwycięzcy.

S. Marwick

Sprawozdanie ze zjazdów „Społem”

Bielsk Podlaski zapoczątkował, w dniu 17 czerwca b. r. serię wiosennych zjazdów delegatów Spółdzielni, jakie odbędą się w poszczególnych powiatach województwa białostockiego. Liczny zjazd delegatów Spółdzielni oraz zaproszonych gości na czele z przewodniczącym Pow. R. N. odbył się w gmachu Zarządu Miejskiego. Obrady trwały od godz. 11:30 do 16:00 w nastroju poważnym i podniosłym. Referaty wygłosili Dyrektor Okręgu „Społem” Związku Gosp. Spółdzielni RP., Dyr. Zw. Rew. Spółdzielni RP. Hierownik Oddziału „Społem” w Białymostku i Kierownik Oddziału Zw. Rew. Sp. RP. z Bielska Podlaskiego. W ożywionej dyskusji zbiegali głos przedstawiciele władz i delegaci spółdzielni. Zjazd umocnił zreby spółdzielczości i dokonał na dolach rzeczywistej unifikacji wszystkich typów spółdzielni. Zjazd zakończył się wspólnym posiłkiem w stołówce spółdzielczej.

W dniu 2 czerwca 1945 r. odbył się drugi z kolei tym razem w Białymostku wiosenny Oddziałowy Zjazd Spółdzielczy.

Procz licznych delegatów z terenu wzięli w nim udział przedstawiciele władz, a więc Ob. Wojewoda Dąbrowski, Wicewojewoda Borowska, Prezydent miasta Ob. Krzewiak, Sekretarz Związku Zaw. Ob. Kubiak, Przedstawiciel Wydziału Propagandy i Sztuki, przedstawiciele wszystkich partii politycznych z Ob. Orłowską, przedstawicielka PPR na czele, Prezes Wojewódzkiego Zarządu Zw. Samopomocy Chłopskiej Ob. Poddwornego, Przedstawiciel Wojewódzkiego Wydziału Apropwizacji i Handlu, pracownicy organizacji spółdzielczych, słuchacze kursów spółdzielczych oraz inni liczni zaproszeni goście.

Zjazd odbył się w wielkiej hali magazynów „Społem”. Pięknie udekorowana z dominującymi barwami tarczowymi i emblematami „Społem” obeszła sala obrad Zjazdu w dużym stoju, przy czyniu się do utrzymania nastroju podniesionego wśród uczestników Zjazdu.

Po załatwieniu krótkich formalności wstępnych, związanych z ukończeniem się Prezydium. Przewodniczący Zjazdu Ob. Lewicki powitał gości i delegatów, po czym na jego wniosek z zebraniami pispiewali hymn spółdzielczy, w którego zwrotach zawarta jest niejako syntezą myśli spółdzielczej.

W serdecznych słowach powitał Zjazd Ob. Wojewoda, który jako stary spółdzielec specjalnie ruchem spółdzielczym interesuje się i uważa się siedzi postępującą z dnia na dzień odpudową od podstaw oraz rozygi spółdzielczości województwa białostockiego i gotów jest z ramienia Rządu w każdej chwili przysiąć mu z pomocą.

Obrazując dzisiejszą rzeczywistość państwową wypowiedział się oficjalnie, że ruch spółdzielczy z drugorzędnej roli, jaką do roku 1939 odgrywał w życiu gospodarczym, ma obecnie przyjąć na stanowisko zasadniczego organizatora i regulatora całości zagadnień, związanych nie tylko z wymianą ale i produkcją dobr, służących do zaspokojenia potrzeb życiowych mas pracujących.

Przemawiając następnie po raz drugi Ob. Wojewoda specjalnie podkreślił, że intencje Rządu Rzeczypospolitej, które idą po linii mocnego popierania spółdzielczości, pokrywają się całkowicie z jego osobistym stosunkiem do insty-

tucji spółdzielczych, z którymi pragnie nadal utrzymywać żywą, codzienny kontakt. Ten osobisty jego stosunek niewątpliwie w dużym stopniu przyczyni się do stopniowego stworzenia spółdzielczości oraz lepszych warunków rozwojowych dla dobra społeczeństwa.

Zasadniczy obszerny referat na temat „Rola i zadanie spółdzielczości w odrodzonym Państwie Polskim” wygłosił dyrektor „Społem” Związku Gospodarczy Spółdzielni RP. Ob. Formas Szczególnie podkreślił on w swoim referacie, że dokonane przez okupanta niemieckiego znieszczenie przemysłu i aparatu spółdzielczego postawiło przed „Społem” ciężkie zadanie stworzenia od podstaw nowych spółdzielczych placówek hurtowych i wytwórczych oraz sieci spółdzielni prowadzących towary w skali ogólnopublicznej. Ob. Formas w mocnych słowach nacechowanych głęboką wiązą w słuszność sprawy spółdzielczej nakreślił wyraźnie cele ruchu spółdzielczego i wskazał dotychczasowe błędy i braki w pracy oraz postawił konkretne drogowskazy dla rozwoju spółdzielczości we wszystkich jej przejawach na terenie Okręgu Białostockiego.

Z prawdziwym zainteresowaniem zebrani wysłuchali sprawozdania „Społem” Związku Gospodarczego Spółdzielni RP. za ubiegły okres oraz plan działań i budżetu „Społem” na rok bieżący. Sprawozdanie to wygłosił kierownik Oddziału Wojewódzkiego „Społem” Ob. Januszko, który suchy materiał cytowo-sprawozdawczy przedstawił w sposób barwny i żywym.

Następny z kolei referat na temat „Sprawozdanie i plan pracy Związku Rewizyjnego” wygłosił dyrektor tego Związku Ob. Szewczak. Nawiązał on do referatów poprzednich i podkreślił te trudności i przeszkody, na jakie napotyka

praca organizacyjna w terenie. Brak ludzi ideowych, odpowiednio przygotowanych do pracy spółdzielczości, brak wśród społeczeństwa zrozumienia dla idei spółdzielczych, wyinaga od spółdzielców nawiązania ściślejszej współpracy z organizacjami społecznymi, politycznymi, związkami zawodowymi, a szczególnie Związkiem Samopomocy

Chłopskiej i wyszukania w terenie ludzi, z których dałoby się stworzyć mocny kościół i rozbudować gęstą sieć spółdzielni, która korzystając z poparcia mas pracujących miast i wsi potrafi spełnić swoje zasadnicze programowe zadania, z których najważniejsze jest ujęcie w swoje ręce wymiany towarowej pomiędzy wsią a miastem.

Burmistrz Stylmondu

Dramat w 3-ch aktach M. Maeterlincka. Przekład B. Gorczyńskiego. Reżyseria J. Mayena.

Dekoracja J. Hawrylkiewicza.

Dramat Maeterlincka na scenie białostockiej uległ aktualizacji, mianowicie czas akcji przesunięto z r. 1914 na rok 1940.

Aktualizacja ta na ogół nie razila a jednocześnie zacieśnia kontakt między widownią a sceną. Jednym rozwiekiem były słowa, wypowiadane przez komendanta Von Rochowa w scenie końcowej, o burmistrzu który zginął „jak bohater brzmiały one dziwnie, niemal nieprawdopodobnie w ustach hitlerowskiego żołdaka.

W elki poeta belgijski w sztuce swej zobrazował psychę germanską. Operował przytem skąpym materiałem gdyż na scenie widzimy tylko dwóch Niemców - von Rochowa i Hilmera, przyczem ten ostatni jest postacią wybitnie ujemną, co się zaś tyczy koniendanta to rola jego jest niemal epizodyczna. Mimo to w dramacie Maeterlincka mamy przemyślany i prawdziwy obraz ducha pangermanizmu, który ożywił Niemcy Bismarka i Wilhelma II-go a osiągnął swój punkt kulminacyjny w hitleryzmie.

Rolle tytułową kierował M. Malina. Dał on swemu burmistrzowi

pewną wyniosłość wielkopolską, dystyncję i... oschłość, które to cechy trudno uznać za typowe dla właściciela firmy ogrodniczej w małym miasteczku flandryjskim. Cyril von Belle jest zasadniczo człowiekiem prostym o psychice nieskomplikowanej. P. siada on, co prawda znaczne wartości duchowe i etyczne ale — pamiętajmy — ujawniły się one w okolicznościach wyjątkowych. Gdyby nie najazd niemieckiego burmistrza Stylmondu — najprawdopodobniej do ostatniej chwili swego życia — mógłby spokojny i wygodny żyć w sytym mieszczanina. Otóż procesu przeobrażenia się tego zjadacza chleba w jednostkę heroiczną nie widzieliśmy na ostatniej premierze.

Córka burmistrza, Bella, przeżywa podwójny dramat — jako córka i jako żona. Wojna odbiera jej ojca i męża. W roli tej A. Bielicka miała przekonywujące i szczerze akcenty bólu, unikając taniego sentimentalizmu. Postać niespotykanej kobiety, zginającej się pod ciężarem cierpienia a jednak nie złamanej duchem znalazła w A. Bielickiej doskonałą odtwórczynię.

Nielatwo miał zadanie Igor Smirnow-Smiałowski. Otto Hilmer jest — powiedzmy — „zurępetowanym” Niemcem. Zdaje sobie on sprawę z nieukończonego postępowania swych rodaków a jednocześnie ulega wpływowi ideologii pangermanizmu. Od ruchu współczucia i szlachetnością się u Hilmera tłumione przez ślepą wiare w słuszność a nawet w sprawiedliwość nieciekiego regulaminu wojskowego. Rozdzięków został wnioskliwie ujęty przez Smirnowa-Smiałowskiego i odpowiednio wydatowany.

Drugi reprezentant armii niemieckiej — von Rochow został potraktowany przez J. Duszyńskiego szablonowo: zresztą należy przyznać, iż jest to typowa postać raczej dla Niemiec kajzera niż Hitlera.

Mieczysławowi Dowmuntowi za rolę Klausza należało się wybór szczególnego uznania. Postać zgrzybiałego ogrodnika była opracowana do najbardziej szczerego głosu a jednocześnie techniąca wielką prawdę życiową — jakże oryginalnie i bezpośrednio — dwuznacznie i tonem psychiki Klausza. Była to kreacja o wysokim poziomie artystycznym. Rola Klausa w ojcu M. Dowmunta stanowi jedną z nadodatniejszych pozycji obecnego s-zonu.

Drobne rólę Jana Gilsona i sekretarza burmistrza, kreowanego przez Z. Kęstowicza i M. Aleksandrowicza, przyczyniły się również do powodzenia przedstawienia.

Sztuka była wyreżyserowana staraonie.

Dekoracje bardzo dobrze ilustrowały pogodę i dostatek panujący w zaciszonym zakątku Belgii.

Konopnicka po rosyjsku

wobec wrogów chłopstwa polskiego. Pamiętamy wszyscy z tej dziedziny takie choćby wiersze Konopnickie jak: „Wolny najmierz”, „Chłop kie serce”, „Z szopą”, „Przed sądem” itp.

Ludowość Konopnickiej pozwala krytyce sowieckiej na przedstawienie paraleli pomiędzy nią a wybitnym rosyjskim poetą — ludowcem z drugiej połowy wieku XIX — Niekrasowem, w którego liryce dźwięczące te same tematy rewolucyjno — demokratyczne". Ogólnie biograf według krytyki sowieckiej — utwory Konopnickiej" pociągają skrajnie napętnej uczuciowości i dość głębokiej męskiej myśli". Umysłowość poetki jest o tyle szeroka, że tematy chłopskie nie przysłaniają jej zagadnień ogólnie narodowych i ogólnie ludzkich — przeciwne, pochodzące z nimi w najszerszym związku. Dzięki temu wcale jej utwory wznoszą się na wyżyny prawdziwych arcydziedzictwa takich na przykład krytyka ialicza „Swaty”, „Koniec wieku” i inne, samą zaś poetkę włączając do szerokich klasyków poezji

zawodowej i wysoce pochlebny sąd krytyki rosyjskiej o Konopnickiej będzie z pewnością niespołzianka dla wielu z naszych przedwojennych „znamów” i historyków literatury, którzy wytykali artece „nieznośną ekliktyczność”, posuwając się w swej „uczoności” aż do kwalifikowania jej jako... grafomanki.

j. w.

Drugi motywem twórczości naszej poetki, który podnosi krytyka rosyjską, jest jej głęboka ludowość, jej ostre odczucie medoli ludu, zrozumienie i moralny współdziałanie w cierpieniach masy chłopskiej i jej nieprzejednana postawa

Oni pozostali bez zmiany

Zaden reakcyjny system nie zrodził tak głębokiej i tak powszechnej nienawiści w stosunku do siebie, jak hitleryzm. Jego zwalczały nietylko najbardziej świadome części narodów, nie tylko dojrzali postępowi polityk, jego przeklinają na wieki kobiety, dzieci i starcy. Stąd obroncy hitleryzmu muszą siłą rzeczy występuwać w masecie, antyhitlerowca, demokraty, a nawet socjalisty.

W 1944 roku ukazała się w Londynie broszura pt. "Jak postąpić z Niemcami". Plan Europejskiego porozumienia napisany przez Waltera Laytona. Autor jej jest osobistością znana nie tylko w Anglii, Layton – to działacz liberalnej p-j wydawca gazety "News Chronicle", w latach 1933-1938 był redaktorem czasopisma "Ekonomist". Brał w swoim czasie udział w opracowaniu traktatu wersalskiego. Był dyrektorem ekonomicznego i finansowej sekcji Narodów t-p. Layton dla zamazania swego "reakcyjnego" oblicza i celu proszury wysuwa cały szereg słusznych koncepcji, będących w zupełnej sprzeciwie z jego właściwym stanowiskiem. A mianowicie:

1. Należy wyciągnąć konsekwencje nie tylko do zapych hitlerowskich następców, ale i do tych wszystkich, którzy materialnie korzystali z przyznania się do nazizmu i współpracy z nim, którzy byli faktycznymi gospodarzami Niemiec hitlerowskich.

2. Niemcy winne dostarczyć materiałów dla odbudowy budynków szos, dróg, lin kolejowych, winny darczyć r-bocze.

3. Nie wystarczy wypędzić fałszu tylko w Niemczech.

To ostatnie tembardziej charakterystyczne, że był jednym z organizatorów towarzystwa "Przyjaciół Hiszpanii".

Layton idzie w swej obudzie tak dalece, że oficjalnie deklaruje współpracę m. Anglia, Zw. Radz. i St. Zj. Am. P. stwierdzając, że „Obecnie jest pożądaniem dla świata, nie rozdzielenie władzy świata, a synteza, droga współpracy Anglii St. Zj. Am. Póln. i Rosji". Ale sam Layton jest daleki od takiej syntezы. Jakie jest rzeczywiste oblicze Laytona? Jak odnosi się on do warunku zabezpieczenia świata przed agresją niemiecką, do kwestii rozbiorzenia sił Niemiec, oddania podstawowych zakładów przemysłowych i technicznych pod kontrolę Sprzymierzonych. Layton troszczy się o to, by Sojusznicy nie zniszczyli przemysłowej siły Niemiec, która w jego pojęciu jest podstawa odrodzenia całej ekonomii europejskiej. Dlatego sprzeciwia się wywozowi jakich by nie było urządzeń przemysłu, gdyż to by doprowadziło do zbiadlenia Niemiec i pogorszenia jednego z lepszych rynków europejskich. Jeżeli Niemcy będą biedne, zapewnia on, że cała Europa będzie biedna. Wszystkie pozostałe kraje Layton zalicza do odstałych, te bowiem kraje będą mogły w g niego się wznieść, tylko przy pomocy niemieckiego przemysłu. Autor występuje w obronie projektu stworzenia międzynarodowego zjednoczenia narodów bez Anglii, Zw. Radzieckiego i St. Zj. Am. Pólnocnej wraz z obawą przed Zw. Radz. I liczącymi tego projektu były: profaszystowskie elementy polskiej emigracji Watykan i związane z nim reakcyjni katoliccy działacze. Tu chodziłoby o sanitarny kordon przeciwko Zw. Radz. Layton przewiduje utworzenie olbrzymiego europejskiego kartelu, z 5-10-letnim ekonomicznym planem, koniecznym dla tego, gdyż tylko przy jego pomocy może być

zabezpieczona przyszłość Niemiec. W innym miejscu Layton stawia pytanie: „Czyż można przypuszczać, że państwa Europy osiągną porozumienie bez Anglii. A więc miałyby być zachowana równowaga sił przy pomocy Niemiec – nieosłabionych p-k o Zw. Radzieckiemu i Ameryce.

Drugi obrońca obecnych Niemiec w mundurze socjal-demokraty, Paweł Hagen, w książce wydanej w Nowym Jorku: „Niemcy po побiciu" wysuwa następujące konceptje. Z jednej strony oświadcza: „Totalna niemiecka wojna zakończy się totalną niemiecką klęską" i dodaje: że jest za "antyfaszystowską rewolucję", ale boi się, by nie była rewolucja zależna, bo przeciw-nazistka rewolucja będzie rewolucją pod międzynarodową kontrolą. Hagen jest przeciwny temu, by zwycięzcy sojusznicy wracali się do spraw wewnętrznych Niemiec i żąda:

1. Rezygnacji ze strony sprzymierzonych z okupacji Niemiec.

2. Żeby demokratyczna rewolucja dała do pełnej niezależności państwa, do nieograniczonej wolności i równych praw dla zwycięzów i zwycięzonych.

3. Włączena Niemiec do euro-

pejskiej lub światowej federacji, jako kraju równego wśród równych.

4. Żeby zasada samokreślenia narodów została zastosowana nie tylko w stosunku do Niemiec ale do mniejszości narodowych, poza ramami granic wejmarskich. Zada przeprowadzenia plebiscytu w Austrii.

Podebnie winna być w g niego załatwiona kwestja terenów w Sudetach zamieszkałych przez sudeckich Niemców. Jak więc widać zostają role podzielone. Hagenem założeniem – nawiązanie łączności ze strony reakcji z ruchem robotniczym, zawodowym, krajów demokratycznych. Hagen nawet obiecuje zaprowadzić w Niemczech "Socjalizm" przeciwko Zw. Radz. bo w g niego Zw. Radz. "bolszewizuje Europę".

Dlatego wiele się rozwodzi na temat sprzeczności interesów między Stanami Zj. Am. Póln. a Szwecją. To są próby zamaskowane wprawdzie silnie usilne przygotowania już obecnie przez Niemcy i reakcję światową nowej rozbójniczej agresji. Wszystko się zmieniło, wokół nich oni pozostali bez zmiany.

S. L. na podstawie czasopism w jęz. ros. "Wojna i Rasa robotnicza"

Sprawozdanie z posiedzenia Miejskiej Rady Narodowej

W dniu 3 lipca b. r. odbyło się posiedzenie M. R. N. w Białymostku. Po postawieniu dwóch punktów do datkowy h do porządku obrad i przyjęciu protokołu z poprzedniego posiedzenia, przewodniczący M. R. N. Rótkowski Antoni, zakonuni-kował radnym o nowo powstały Rząd Jedności Narodowej, realizowanym wolą całego narodu, tak w kraju jak i zagranicą. W punkcie 5 tym omawiającym sprawy aptowizacyjne, naczelnik Miejskiego Wydziału Aptowizacji ob. Łutaj przedstawiła sprawę Miejskiej piekarni Nr 1, która przyniosła duże straty Zarządowi Miejskiemu, a mianowicie w miesiącu kwietniu br. na sumę 37.864 zł 80 gr w maju 41 (24 zł 25 gr). oprócz tego należy doliczyć koszty chleba wydawanego w formie wiat dla piekarzy na sumę 54.520 zł. To bieżem mili dodiadny ob. az deficytu piekarni Miejskiej. Referentka zwróciła uwagę na straty wynikające z dostawy drzewa dostarczonego przez samochody z Zarządu Miejskiego. Tóż stwierdzono wypadek przewozu 3-ch metrów drzewa, tracąc na to 34 lit. benzyny. Szoterzy są bardziej zainteresowani przewożeniem pasażerów, niż d. starzaniem opalu.

Po zreferowaniu powyższego rozpoczęła się dyskusja, w której ob. inż Trybuski wypuśtał wniosek przekazania sprawy Komisji rewizyjnej celem do stacjonnego zbadania tej kwestii i wyciągnięcia podjęcia wniosków co d. uzdrawienia stosunków na terenie piekarni.

W następnym punkcie obrad ob. Łutaj jako były naczelnik wydziału Opuszczonego Mieni. zreferowała sprawę przekazania majątków opuszczonych Państwowemu Zarządowi Tymczasowemu. Ob. Burak w dyskusji przedstawił strony jakie dla

miasca wypływają z przekazania opuszczonego mienia, jednak wedle ustawy Zarząd Miejski część obiektów może wykorzystać dla dobra publicznego. Ob. prezydent miasta Krzewniak poparł ten wniosek podkreślając, że przy stracie sumy dochodowej dla miasta około 2 milionów rocznie spowodowanej przekazaniem majątków, część ich można uzyskać z budynków najbardziej rentownych. We wnioskach Zarządu Miejskiego R. da. uchwaliła zaciągnięcie pożyczki w Banku Komunalnym w wysokości 5 milionów zł. na okres 3-ch miesięcy, do czasu otrzymania dotacji dla miasta. Do czasu opracowania planu rozbudowy miasta uchwalono wstrzymać wszelkie wnoszenie budowli jako też przebudowę domów. Kanalizatem na wice prezydenta został wypuściły ob. Gacki Władysław naczelnik wydziału kultury i sztuki, prz. d. stawiciel Stronnictwa Demokratycznego, który został przyjęty większością głosów różnych.

Nowy wice-prezydent i nowy radny ob. Bielsa delegowany ze związku nauczycielskiego dokonał przepisowego ślubowania. Wybory do R. da. odłożono na następne posiedzenie. Na miejsce zmarłego radnego Omeliańczuka Platona do Komisji Oświatowej wybrano ob. Bielsa, do komisji rewizyjnej ob. ob. Czyż i Kościński. Do komisji OPI ki Społecznej ob. Słowińska. W sprawozdaniu z posiedzenia Woj. R. W. ob. Rótkowski Antoni zreferował najważniejsze sprawy, które zostały na porządku obrad. Przy końcu obrad ob. dr. i. atner podał wniosek podwyższenia rafii w sierocińcu o 100 gr. chleba i 1 kg. kartofli dziennie.

Wniosek został przyjęty jednogłosnie.

Sprawozdanie z Kongresu P.P.S.

odbytego w Warszawie w dniach 29 i 30 lipca b.m.

XXVII Kongres P. P. S. odbył się w dniach, 29 i 30 VI, oraz 1 VII. 1945 r. w Warszawie przy udziale delegatów P.P.S. z całej Polski, odbył się pod znakiem Konsolidacji myśli i dążenia programowych Carti. W swym przebiegu i działalności dążenia myśli w formach już to realizowanych bądź też mających swe urzeczywistnienie w najbliższej przyszłości.

Oto główne myśli polityczno-gospodarcze Kongresu:

1) wytyczne polityczne a) niepodległość i suwerenność Polski w oparciu o sojusz z Związkiem Radzieckim, Ameryką, Anglią i Francją, b) przynależność do bloku Państw Słowiańskich, c) przynależność do światowej organizacji bezpieczeństwa publicznego, d) utrwalenie zasad demokracji i socjalizmu, e) sojusz współpracy z innymi bratniami partiami tj. P. P. R. Str. Lud. i Str. Dem. przy urzeczywistnianiu programu Rządu wego.

2) wytyczne gospodarcze: a) upaństowienie i lub uspołecznienie wielkich i średnich zakładów przemysłowych, b) upaństwowanie i uspołecznienie banków, c) oparcie na terytorium i pracy d. uspołecznienie handlu, rolnictwa w spółdzielnach, d) dopuszczenie w życie gospodarczym drobnego przemysłu handlu i rolnictwa do swojego rozwoju, f) wprowadzenie jednolitego upodatkowania.

3. wytyczne socjalne: a) wprowadzenie jako najdalej idących ubezpieczeń, b) zaseokojenie maksymalnych potrzeb materialnych obywateli, c) rozwiązanie kwestii mieszkaniowej, d) wprowadzenie jako najdalej idących ulepszeń pracy i płacy, e) ujednolicenie urzędów stanu cywilnego małżeństw i zgonów.

4. wytyczne kulturalno-sztatowe: a) wprowadzenie 8-letniej bezpłatnej i powszechnej szkoły jako wstęp do bezpłatnej szkoły zawodowej średniego i wyższego typu, b) przynuśowe doskonalenie młodzieży w Uniwersytetach Powszechnych, przy jaknajintensywniejszej oświatie poza szkolną w formach o charakterze publicznym i powszechnym, c) popieranie kultury fizycznej realizowanej przez związki, czy też kluby sportowe d) Swojda wolności wyznań i przekonań religijnych.

5. wytyczne samorządu: a) dopuszczenie obywatela do czynnego udziału w Radach Narodowych wszystkich stopni w prowadzenie czynnika kontrolującego z samych obywateli i t.p.

Prócz powyższych były poruszane kwestie natury bieżącej, jak repatriacja na ziemię zachodnią, stosunek do Niemiec i t.p.

Reasumując p-wysze sprawozdanie możemy jakaś jaśniejszej patrzeć w przyszłość naszej Ocz. znv. opartej w swym rozwoju na demokratycznych podstawach i dążeniach

Manifestacja z okazji powstania Rządu Jedności Narodowej

W dniu 1 lipca liczne rzesze ludności białostockiej zaledwie Plac Kościuszki manifestując swoją radość z powodu utworzenia Rządu Jedności Narodowej.

Na środku placu, ponad głowami zgromadzonych, wznowiła się pięknie udekorowana trybuna. Łapot sztandarów oznażniał miastu o jeszcze jednym wielkim zwycięstwie demokracji.

W pobliżu trybuny uszeregowali się oddziały Wojska Polskiego, Milicji Obywatelskiej, harcerstwa, Związki Zawodowe i partie polityczne. Bezpośrednio przed trybuną zajęły miejsce poczty sztandarowe, straż honorowa oraz orkiestra wojskowa.

Pierwszy zabrał głos Wojewoda Białostocki ob. Stefan Dybowski, który zebraował proces utworzenia się Rządu Jedności Narodowej i korzyści jakie odnosi Polska, na arenie międzynarodowej, z powodu połączenia rozbitych dotychczas ugrupowań demokratycznych.

Następnie przemawiali ks. dzekan A. Chodko, nawiązując wszystkich obywateli do pracy nad odbudową państwa i zwiększeniu ran zadanych nam przez okupanta.

W imieniu Wojska Polskiego przemawiał kpt. Konar, który oświadczył:

Wpisy do Liceum Pedagogicznego

Państwowe Liceum Pedagogiczne w Białymostku, ul. Dąbrowskiego I, II piętro, pokój Nr 2, ogłasza wpisy uczniów i uczeńnic na rok szkolny 1945/46.

Liceum Pedagogiczne jest zakładem kształcenia wykwalifikowanych sił nauczycielskich dla szkolnictwa powszechnego. Nauka w Liceum trwa z dnia 1 lipca. Ukończenie Liceum uprawnia do wstępowania na odpowiednie wydziały szkół wyższych.

Do Liceum są przyjmowani kandydaci (ki) o następujących kwalifikacjach:

a) posiadający ukończone cztery klasy gimnazjum ogólnokształcącego lub zawodowego, posiadający ukończone osiem klas dwudziestoletniej szkoły średniej typu zawodowego.

c) posiadających inne zaświadczenie stwierdzające zakres wykształcenia równorzędny zakresowi wskazanemu w p. a) lub b) W wypadku wątpliwych Dyrektora Liceum ma prawo przeprowadzić egzamin kontrolny.

Nauka w Liceum jest bezpłatna. Młodzież niezamożna korzysta ze stypendium, eventualnie z internatu wraz z całodziennym utrzymaniem.

Podana jest przyjęcie do Liceum należycie dokumentowane, adresowane do Dyrektora Państwowego Liceum Pedagogicznego w Białymostku, należy składać do dnia 1. + II piętro pokój Nr 2.

Zamieszczony mogą natychmiast podać paczka.

Uczęszczającym klas gimnazjalnych w tym roku szkolnym skierują pożądanie załączając zaświadczenie Dyrektoriu Gimnazjum, iż są uczulani klas czwartych. Po zakończeniu roku szkolnego dołączają do podanego zaświadczenie ukończenia czwartej klasy.

do Kuratora
Okręgu Szkolnego Białostockiego
w Białymostku

Mrs. E. KRASSOWSKA

czył, że Armia Polska, przelewająca do niedawna krew w walce z najedzczą stać będzie twardo na straży Polski Demokratycznej i nie pozwoli elementom reakcji na działania dywersywne i przelew krwi brązowej. Żołnierz polski zniszczył sługów reakcji, zapewniając bezpieczeństwo rzeszom spokojnych obywateli.

Następnie przemawiali: przedstawiciel ZNP, przewodniczący okręgu Str. Ludowego ob. Podewornego, przewodniczący Okręgowej Rady Zw. Zaw. ob. Kubiak i przedstawiciel PFR ob. Łapot St.

Społeczeństwo białostockie ujrzało jeszcze jeden dowód zwycięstwa demokracji nad reakcją, zwycięstwa ludu nad uprzewilejowanymi kasztami.

(K)

Do Redakcji i Administracji „Jedności Narodowej”

w Białymostku, ul. Mickiewicza 3

Na mocy Dekretu Prasowego z dnia 21. XI. 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr. 89, poz. 608) proszę o umieszczenie sprostowania w najbliższym numerze pisma „Jedność Narodowa”, dotyczącego artykułu umieszczonego w tymże pismie z dnia 5. VII. 1945 r. na stronie 4-tej p. t. „Niedomagania Władz Białostockich”, punktu dotyczącego Milicji Obywatelskiej m. Białegostoku.

Komenda Milicji Obywatelskiej w Białymostku stwierdza, że za czas od dn. 20. VI. 1945 r. do dn. 5 VII. 1945 r. przyprowadzono do Komendy Miasta M. O. Wydział Sledczygo 12 osób za uprawnione gry hazardowe.

Przyprowadzony:

1. Skonfiskowano przybory do gry hazardowej w postaci ruletek, kostek i t. p.

2. Osadzono w areszcie przy Komendzie Miasta M. O. na 24 godziny.

3. Ukarano mandatami karnymi w sumie od 200 zł. do 500 zł. (Nastąpiło to na podstawie polecenia prokuratora, który też oświadczył, by w wypadku powtórzenia się, odstawić ich do Starostwa Grodzkiego, celem ukarania administracyjnego).

Wobec przytoczenia powyższych faktów nie może być mowy o tym, jak twierdzi wspomniany artykuł, że Milicja nie reaguje.

Komendant Milicji Obywatelskiej
por. Kropicki.

Skradziono paszport niemiecki książęcy wojskowy na nazwisko Kowalczuka Zygmunta zamieszkałego w Biel. mostku przy ul. Serwitutowej nr. 15 m. 1.

W dniu 1. VI. 1945 r. pojęto do władz miasta jednego z powołanych do wojska kolejno wpłat załusków pieniężnych, a m. e. kwietnia i maja 1945 r.

Dni 1.VI.1945 r. platne od Nr. 801 do Nr. 950
od Nr. 951 do Nr. 1100
od Nr. 1101 do Nr. 1250
od Nr. 1251 do Nr. 1400
od Nr. 1401 do Nr. 1550
od Nr. 1551 do Nr. 1700
od Nr. 1701 do Nr. 1850
od Nr. 1851 do Nr. 2000
od Nr. 2001 do Nr. 2150
od Nr. 2151 do Nr. 2300
od Nr. 2301 do Nr. 2450
od Nr. 2451 do Nr. 2600

do władz miasta wpłat podana będzie ogółem do lokalu zamieszkanego w gmachu budynku Zarządu Miejskiego.

Od Oki do zwycięstwa

Dnia 7.7. 1945 r. w sali Teatru Miejskiego odbyła się rewia zespołu Teatralizowanego Jazzu i Dywizji Piechoty im. Tadeusza Kościuszki p. t. „Od Oki do zwycięstwa”.

Rewie rozpoczęła orkiestra w dżasowym repertuarze, następnie żołnierze z zespołu wygłosili monolog poświęcony bohaterce Warszawie.

Publiczność słuchała z zapartym tchem, przeżywając po raz wtóry to wszystko co dziś wydaje się złym snem.

Przez usta żołnierzy przemawiali żołnierze z zespołu wygłosili monolog poświęcony bohaterce Warszawie.

Tak musiały grzmieć pod Berlinem zwycięskie armaty jak grzmiały na ich ustach dumne słowa - "Foszliśmy i doszliśmy"...

Spiewaczka Klara Kauczanka odśpiewała szereg pieśni, za które została nagrodzona burzą oklasków. Nie mniejszym powodzeniem cieszyły się piosenki odśpiewane przez starszego sierżanta Dorżynkiewicza.

Na dalsze numery programu składały się tańce Cichoradzkich i duet Kalinowskich.

Ostatnim numerem rewii był monolog muzyczny p. t. „Od Oki do zwycięstwa”.

Słowa płynące z ust żołnierzy rozwijały przed publicznością obrazy z przeszłości... białe, uśniezione, daleje pole, długie, pełne nadludzkich trudów droga do Ojczyzny... i wreszcie sztandary państw sprzyjające na gruzach Berlina..

Zwycięstwo!!! Zwycięstwo!!! Bo zwycięstwo kupić się nie da ani pieniądzmi ani żadną grą Nasze zwycięstwo z ruską победą wspólnie zostało okupione krwią".

Uwaga, dzieci z Karakulina!

Kuratorium organizuje kursy językowe polskiego i historii dla dzieci z Karakulina. Część dzieci już się zgłosiła i rozpoczęła pracę w dniu II lipca o godz. 4-tej po południu w gmachu Gimnazjum Żeńskiego przy ul. Warszawskiej Nr. 8. Zgłaszajcie się wszyscy jak najwcześniej.

Miejski Wydział Aprobacyjny powołuje do wiadomości publicznej, że wszyscy posiadający olej jadalny na kartki żwarcioście w贏i winni domagać się w sklepach aby takowy był wazon a nie mierzony, gdyż w gęstym oleju mierzonym wynosi 88 dkg. a nie 1 kg.

W myśl zarządzenia Wydz. Aprobacyjnego olej jadalny musi być wydawany na wagę.

Komunikat

Urząd Wojewódzki Wydział Opieki Społecznej zawiadamia osoby zainteresowane, że w związku z zarządzonym przez Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej przeprowadzeniem ewidencji fundacji, w której składzie znajdują się członkowie zarządu fundacji, które przed 1.IX.1949 r. znajdowały się pod kontrolą Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej, aby nie zależnie od przedłożenia ewidencji miejscowością władzom opieki społecznej, porozumiały się w tym przedmiocie z Departamentem Opieki Społecznej.

Potrzebna Urząd Informacji i Propagandy. Zgłaszać się: Urząd Wojewódzki (ul. Mickiewicza 3) pok. 84, od godz. 10-12.

Unieważnia się zaświadczenie wydane przez K. L. na imię Wesołowskiego Edmunda.

Zużyciuno na nazwisko Wasilewskiego Jana.

Zużyciuno paszport niemiecki, karta zatrudnienia na imię Ewy Janina, zamieszkała ul. Wspólna 14.

Zużyciuno dokumenty paszport niemiecki, prawo jazdy samochodowe, metrykę i zwolenie z wojska na nazwisko Milewskiego Mieczysława zamieszkałego przy ul. Jagiellońskiej 14.

Zużyciuno na nazwisko Aleksandra Kujawskiego dokumenty, księgi Paszportu niemieckiego.

Zużyciuno karty rejestracyjne pod Nr. 1041 na nazwisko Zygmunta Wincentego, zamieszkałego we wsi Lubniny (pow. białostocki).

Zużyciuno na imię Miejsak Wiktor dokumenty; Paszport sołecki, legitymacja leśnika wraz z kartą zwolnienia, zaświadczenie z kombinatu Nr. 9 w Michałowie karta rejestracyjna Pkt. 1.

Zużyciuno na imię Gerty Małgorzaty, następ. dokumenty Legitymacja służbową wydaną przez Ministerstwo Aprobacji i Handlu, która unieważnia się.

Komitet Redakcyjny